

Utdanningsetaten

v/Dag Hovdhaugen

Pb 6127 Etterstad

0602 Oslo

FAU Karlsrud skole, 23.10.2015

Høringstilsvar – Opprettelse av inntaksområde for Nordseter skole og endring av inntaksområdet for Bekkelaget, Karlsrud, Kastellet, Lambertseter, Munkerud og Nordstrand skoler

Det vises til høringsbrev datert 25. september 2015 med forslag til justering av inntaksområdene for ovennevnte skoler.

FAU ved Karlsrud skole har forståelse for at en ny barneskole på Nordseter vil skape noen ringvirkninger for skolekretsene ellers på Nordstrandsplatået. Det synes likevel som det er unødvendig store endringer som gjennomføres og flere av endringene som foreslås er geografisk fjernt fra Nordseter skole.

De nye inntaksområdene vil etter vår mening ikke gi god nok fleksibilitet og langsiktighet, som må være en forutsetning for endringer av inntaksområdet for vår skole. For tre år siden ble inntaksområdet til Karlsrud skole endret, og disse endringene skal nå, ifølge forslaget, i stor grad reverseres. Dette vitner om at kommunen ikke evner å planlegge for langsiktig robuste skolekretser, og at de ikke forstår eller bryr seg om de store problemene slike stadige omrokninger skaper for familier. Ved en tilstrekkelig langsiktig planlegging og kommunisering av endringer, samt en reell mulighet for søsken til å få gå på samme skole, ville ulempene dette gir for hverdagen til familiene blitt mye mindre.

Inntaksområdet for skoler skal følge Opplæringsloven og basere seg på følgende prinsipper:

- Nærskoleprinsippet
- Langsiktighet
- Hensynet til trygg skolevei
- Barns beste og søskenprioritet
- Oppfølging i hverdagen

Vi stiller oss kritiske til saksgangen i denne saken og til om ovennevnte prinsipper er tilstrekkelig hensyntatt. Forslaget kom fredag ettermiddag før høstferien og gir i realiteten en innspillsfrist på tre uker. Etter det skal Utdanningsetaten bruke kun to uker på behandling av innspillene. Planleggingen av Nordseter skole må ha vært kjent tre år tilbake og burde gitt rom for en mer langsiktig planlegging av skolekretser.

I følge kommuneplanen «Oslo mot 2020» som ble vedtatt av Oslo bystyre 23. 09.2015 fremgår det at antall barn i alderen 6-12 år kommer til å øke med 27% frem mot 2030. Det er også lagt opp til en fortetting av Nordstrandsområdet i planen. Det at grensene til vår skole er endret flere ganger på kort tid, viser at det er grunn til å sette spørsmålsteget ved om kommunen i tilstrekkelig grad tar høyde for elevvekst i vårt område. Karlsrud skole har kapasitet til 56 elever pr trinn, to færre elever enn forslag til nytt inntaksområde tilsier fra 2016. Dette gir ikke noe rom for skolebytte for søsken og virker lite robust for de mange nyinnflyttere til vårt nærområde. For andre skoler, særlig de lengst sør i Nordstrandsområdet, vil nye inntaksområder derimot gi langt færre elever enn skolen har kapasitet til og dermed større fleksibilitet.

Endring av skolegrenser skaper mye støy hvert år, og vi stiller spørsmålsteget ved om Utdanningsetaten har et tilstrekkelig langsiktig perspektiv når de griper inn i dagliglivet for familier på

en såpass uheldig måte, og i dette tilfellet til og med reverserer tidligere endringer. Vi kan ikke se at Undervisningsetaten har tatt tilstrekkelig hensyn til langsiktig fremskriving av kapasiteten på Bekkelaget, Kastellet og Karlsrud skole. Det gjelder både med tanke på planlagt skole i Bjørvika og fremskriving av befolkningsvekst hvor barnefamilier vil utgjøre en stor andel.

Vi foreslår derfor følgende:

- Kommunen utsetter endringen i ett år for å utrede saken i et mer langsiktig perspektiv og gir det nye bystyret mulighet til å behandle skolebehovsplanen. Rektorene i bydel Nordstrand har et godt samarbeid. De kjenner nærmiljøet og kan finne de beste løsningene frem til en bedre langsiktig løsning er på plass.
- Utvide Karlsrud til en permanent tre-parallell skole
- Det må innføres en klar regel om generell søskenprioritet for de områder som tidligere lå innenfor inntaksområdet til Karlsrud skole, men som eventuelt flyttes ut av inntaksområdet til Karlsrud skole fra om med høsten 2016.

I det følgende utdyper FAU på Karlsrud skole sine synspunkter rundt prinsippene som bør legges til grunn ved endringer i inntaksgrensen.

Nærskoleprinsippet i Opplæringsloven § 8-1

I henhold til opplæringsloven § 8-1 første ledd første punktum har grunnskoleelever rett til å gå på den skolen som ligger nærmest. Vurderingen av hva som er nærmest for eleven skal ta utgangspunkt i geografiske forhold., Det skal også tas hensyn til trafikale forhold, om søsken er plassert på den samme skolen samt kapasiteten på skolen.

Utdanningsdirektoratet har i en tolkningsuttalelse av 9. juli 2008 (sak 2008/1790) gitt konkret anvisning på forståelsen av nærskoleprinsippet. Bakgrunnen for uttalelsen er at *"ved vektlegging av skolenes kapasitet kan det oppstå en situasjon der det oppfattes at det er motstrid mellom nærskoleprinsippet og kommunens forskrift. Problemstillingen blir hvordan en slik situasjon skal håndteres rettslig."*

FAU på Karlsrud skole erkjenner at skolen er full selv med de nye skolegrensene. Det ansees derfor som sannsynlig at Utdanningsetaten vil bruke denne tolkningsuttalelsen som argumenter for at et eller flere område tilhørende Karlsrud må flyttes til andre skoler i nærområdet som har kapasitet. Vi stiller oss likevel svært kritiske til at Utdanningsetaten endrer på inntaksgrensene fra år til år i vårt nærområde. Dette gir ingen forutsigbarhet for de som bor i hele randsonen til Karlsrud. For tre år siden ble den søndre delen av inntaksområdet justert (tatt ut), det samme ble den vestlige delene av inntaksområdet (tatt inn), det er også noen som ytrer at den nordre delen av inntaksområdet bør justeres. En slik uforutsigbarhet omkring hvilke områder som til enhver tid blir tatt inn og ut av inntaksområdet til Karlsrud skole er uholdbar for de familier det påvirker.

Vi mener derfor at Utdanningsetaten bør se på en enda mer robust inntaksområde for Karlsrud skole eller legge til rette for en tre-parallell skole med dagens inntaksgrenser. Dette kan gjøres ved påbygg av eksisterende byggmasse, paviljonger, flytting av administrasjonen, el. Vi mener at også grenseområdet til Lambertseter videregående må kunne vurderes. Det er veldig negativt for de familier som bor i randsonen at det ene året har Karlsrud tre-parallelle klasser, mens det i minst to påfølgende år ikke er plass, slik løsningen er pr i dag. Dette bygger opp under usikkerheten knyttet til hvilken skole de ulike barna i en familie bør føle tilhørighet til i forkant av skolestart.

Vi mener at lovens formål innebærer at skolenes inntaksområde må ta utgangspunkt i de områder som geografisk ligger nærmest skolen. Forslaget til nye grenser avviker i relativt stor grad fra det som naturlig oppfattes som skolenes nærområder ved at både Kastellet, Bekkelaget og Karlsrud skole blir liggende i randsonen av de foreslåtte inntaksområdene. Vi stiller spørsmål ved hvorfor Utdanningsetaten ikke i større grad har foreslått justeringer i skolenes randsoner i stedet for å

utfordre nærskoleprinsippet for alle disse nevnte skolene. Slik vi vurderer det vil forslaget, dersom det vedtas, være et brudd med nærskoleprinsippet i opplæringsloven. Det fremgår ikke av høringsdokumentet at det er vurdert andre inndelinger av inntaksområdene som kunne ivarett nærskoleprinsippet.

Langsiktig løsning

Flytende skolegrenser er et valg. Utdanningsetaten har i flere år praktisert flytende skolegrenser som generelt prinsipp for fordelingen av Oslos grunnskoleelever mellom skolene. Det er vist til at den befolkningsveksten byen opplever har medført et etterslep mht å bygge ut nødvendig antall skoler og klasser. Utdanningsetaten slår fast ved at den beste mulige løsning på dette, er maksimal utnyttning av enhver tid gjeldende kapasitet på den enkelte skole og i den enkelte klasse.

Ordningen medfører at skolegrenser flyttes på årlig med utgangspunkt i faktisk bosettingsmønster i hvert nabolag og antallet elever på hver adresse. Forutsigbarhet knyttet til hvilken skole som er den enkelte families nærskole er ikke prioritert. De negative konsekvensene av policyen for elever, og deres familier er mange. Skolene bruker også store ressurser på håndtering av enkeltsaker der elevene ikke får plass på nærskole eller den skolen der søsken går. Det er grunn til å spørre om Utdanningsetaten står inne for at de økonomiske gevinstene ved maksimal kapasitetsutnyttelse oppveier alt dette.

Forslaget til nye skolegrenser gir ikke skolen eller oss foreldre den langsiktigheten vi kan forvente. For å komme problemene skissert ovenfor i møte ber Karlsrud FAU kommunen også vurdere om det er mulig å utvide Karlsrud skole til en permanent tre-parallell skole. Karlsrud FAU mener at det må være grunnlag for dette om en ser nærmere på:

- Prognoser på nybygging
- Prognoser på flyttemønstre
- Bygging i hager

En slik permanent treparallel på Karlsrud vil gi en reell mulighet for søsken å gå på samme skole da skolen ikke vil være overfylt.

- Barn får ikke gå på skole med søsknene sine, gjerne den skolen de er kjent med, som ligger nært hjemmet, som de har vært på besøk til mange ganger, etc. Stadige endringer gjør det umulig for foreldre i Oslo å planlegge bosettingssted koordinert med barnehagested og nærskole.
- Barn får unødvendig lang skolevei, ofte uten å kunne gå sammen med søsken eller naboer, og med mer trafikk (samtidig oppfordres vi sterkt til ikke å kjøre barna våre til skolen fordi det å gå til skolen - gjerne sammen med venner i vennegruppe - er et mål...!)

Vi foreslår derfor at de foreslåtte endringene utsettes for å utrede behovet for endringer med en tilstrekkelig langsiktig horisont, slik at ulempene for familienes dagligliv blir så små som mulig og ivaretar hensynet til barns beste.

Trygg skolevei

Vi forstår at Utdanningsetaten ikke har tilstrekkelig lokal kunnskap til å vurdere alle trafikale utfordringer og slik sett vil høringsinnspill være en absolutt nødvendighet for å kunne bidra til at nærskoleprinsippet sikres. Forslaget innebærer for de områdene som flyttes fra inntaksområdet til Karlsrud skole til inntaksområdene for Kastellet skole og Bekkelaget skole flere tilfeller av trafikkarfarlige skoleveier uten alternative ruter. Flere av barna vil få en skolevei som er to til tre ganger lenger enn til Karlsrud. Konsekvensene av de foreslåtte inntaksgrensene for vårt nærområde vil, slik vi vurderer det, umuliggjøre at foreldre kan la barna gå alene til barneskolen av hensyn til liv og helse på grunn av svært trafikkarfarlige veier. En endring av inntaksområder før de trafikale

utfordringene er løst eller eventuelle sikringstiltak er ferdigstilt, er i seg selv uforsvarlig og uakseptabelt. Videre vil de foreslåtte endringene i seg selv medføre en vesentlig økning i biltrafikken i området.

Konkret om utfordringene med skolevei:

- Mellom Jotunveien (og nærområdene) er nettet av småveier ned mot Bekkelaget skole altfor kronglete til at dette er noen aktuell vei å gå. Eneste reelle rute til Bekkelaget skole vil derfor være å følge Raschs vei. Det positive er at det er fortau langs hele skoleveien, men det er en av de mest trafikkerte veiene på Bekkelaget og trafikken er vesentlig tettere og hastigheten høyere og gatebildet smalere enn på veiene til Karlsrud skole. Gangavstanden til Bekkelaget skole er så lang og bratt at det er i grenseland for hva en første- eller andreklassing vil orke å gå, særlig hjemover (oppover hele veien) om ettermiddagen.
- For de elevene som tilhører inntaksområdene som foreslås endret fra Karlsrud til Kastellet skole, vil samtlige måtte krysse Raschs vei mellom Oberst Rodesvei og Ekebergveien som er en svært trafikkert vei, særlig i tidsrommene det vil være elevferdsel her. Selve kryssingen av Raschs vei er også svært uoversiktlig da den ligger på en bakketopp og i en uoversiktlig sving. I strekket mellom Raschs vei og frem til Kastellet skole er det også manglende fotgjengerfelt noe som gjør ferdsel farlig. Bilene kommer fort og brått på, og det er ingen fartsdumper på skoleveien. Det må i tillegg pekes på at det er omfattende gateparkering langs hele skoleveien noe som gjør trafikkbildet ytterligere komplisert, og da særlig på vinterstid hvor det i tillegg vil være mørkt og uoversiktlige brøytekanter. Inntil denne veien sikres med fortau og fotoverganger vil denne skoleveien være å utsette små barn for stor og uakseptabel risiko. Dersom veiene skal kunne oppgraderes til akseptable skoleveier antas det at vesentlige tiltak må iverksettes, herunder ekspropriasjon av eiendom. Det er ingen alternativ vei til Kastellet skole.

For familier med barn på ulike skoler vil det for mange være umulig å gå med barn både den ene og den andre retningen, og selv komme på arbeid i tide. Resultatet vil bli at de fleste foreldrene i vårt område kommer til å kjøre sine barn til skolen, med den ytterligere trafikkørningen dette medfører. Allerede i dag er skolene svært tydelige i sin oppfordring til foreldre om å ikke kjøre barna i bil til skolen, av hensyn til skolebarns trygghet. Nå som det er et fokus på å redusere hverdagsbilismen til en brøkdel av hva den er i dag, må det være svært høyt prioritert å legge skolegrensene slik at barna kan gå til fots til skolen sin. Det er allerede for mye biltrafikk under rushtiden både i Raschs vei og alle andre gjennomfartsårer i Nordstrand bydel.

Barns beste og søskenprioritet

Bakgrunnen for endring av skolegrenser er at kommunens skoler har kapasitetsproblemer, men det er uforståelig at ikke kommunen gjør endringer som gjør at man kan klare å håndtere kapasitetsutfordringene, samtidig som man kan gi småsøsken i berørte områder rett til å få gå på samme skole som eldre søsken. Ut fra Folkeregisteret kjenner man til det eksakte antall småsøsken det er snakk om, og det er å forvente av en kommune at man må kunne beregne hvor stor endring av skolegrensen som skal til for at man skal kunne håndtere både kapasitetsproblematikken og sikre disse småsøsken rett til å få gå på det som er deres nærskole. Utdanningsdirektoratet understreker også dette i sitt brev til Fylkesmannen i Oppland 07.09.2008 «*Nærskoleprinsippet er ment til å ivareta elevens behov for sosial tilhørighet i lokalsamfunnet og med venner og søsken. Videre skal retten til å gå på den nærmeste skolen bidra til at skoleveien blir kortere og tryggere.*»

Opplæringsloven § 8-1 første ledd belyses i lovens forarbeider. I NOU 1995:18 punkt 20.4.4.2 heter

det: «Søsken på den samme skolen

Endringer i opptaksområder som splitter søskenflokker, kan gi behov for å gjøre unntak fra topografiske og trafikale nærhetsprinsipp. I slike tilfeller bør kommunen ta med betydningen av å skaffe søsken plass på samme skole i den samlede vurderingen av hvilken skole en elev skal gå på».

Det synes også som at Oslo kommune ser bort i fra barns beste i sine vurderinger av skolegrenser.

Utdanningsdirektoratet skriver i brevet til fylkesmannen i Nordland at om barns beste:

«Barnekonvensjonen er en del av norsk rett gjennom menneskerettsloven i 2003. Kommunene er derfor forpliktet til også å legge vekt på barnets beste i saker om skolekretser. Artikkel 3 nr. 1 peker på at barnets beste er et viktig hensyn i saker som gjelder barn. Barnekonvensjonen artikkel 3 nr. 1 lyder: «Ved alle handlinger som berører barn, enten de foretas av offentlige eller private velferdsorganisasjoner, domstoler, administrative myndigheter eller lovgivende organer, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn.»

Karlsruud FAU mener at følgende bør være et minimum for å ivareta barnas beste:

- En klar regel om generell søskenprioritet for de områder som tidligere har ligget innenfor inntaksområdet til Karlsruud skole, og at det er kapasitet til å ta inn disse barna..
- Kapasitet til å ta inn nye førskolebarn som flytter til området (og bor innenfor gjeldende grenser) året før skolestart.

Karlsruuds nye inntaksområde vil etter Karlsruud FAU syn ikke romme en slik fleksibilitet. Slik prioritet kan, slik Karlsruud FAU der det bare sikres ved å utvide Karlsruud til en permanent tre-parallell skole. På generell basis krever Karlsruud FAU at foreldrene skal kunne forstå det rasjonelle bak inndelingen og hvorfor den er blitt som den er blitt basert på kommunens egne uttalte prinsipper for inndeling. Det er blant annet et spørsmål om søskenprioritet er vektlagt overhodet. Karlsruud FAU forstår at dette først og fremst er en konkret vurdering i en situasjon der en søskenflokk har blitt splittet opp i to eller flere skolekretser. Men kommunen kan også på generell basis sikre at en slik oppsplitting ikke skjer; Området vest for Steingrimsvei blir nå endret frem og tilbake med 3 års mellomrom. I et slikt tilfelle må det kunne forventes at kommunen skjønner at en rekke søsken med sikkerhet vil havne på forskjellige skoler. Dette synes kommunen likevel ikke å vektlegge når den nå igjen flytter dette geografiske området til en annen skolekrets. Uten en viss stabilitet i skolekretsene vil det dessuten skapes mindre tilhørighet til nærmiljøene fordi barna i samme gate/område stadig må begynne ved ulike skoler.

Oppfølging i hverdagen

For søsken er det viktig med stabilitet og tilhørighet for barnet. Kapittel 20 i Forskrift til opplæringsloven er også viktig i denne sammenheng: «Skolen skal sørge for samarbeid med heimen, jf. opplæringslova § 1-1 og § 13-3d. Foreldresamarbeid skal ha eleven i fokus og bidra til eleven sin faglige og sosiale utvikling. Eit godt foreldresamarbeid er ein viktig ressurs for skolen for å styrkje utviklinga av gode læringsmiljø og skape læringsresultat som mellom anna fører til at fleire fullfører vidaregåande opplæring».

Med stadige flytting av grenser kan familier oppleve å ha 3 barn på 3 forskjellige skoler, med det dette medfører av ekstra oppfølging for foreldrene. Skoler ønsker at foreldre er aktive i barnas skolehverdag. Dette engasjementet blir vanskelig når foreldre må engasjere seg i/følge to ulike læringsmiljø, delta på dobbelt sett foreldremøter, skolereglement, 17. maifeiringer etc. I tillegg kommer den praktiske biten med kjøring/levering ved to skoler.

Viser her til prinsippnotat fra FUG med mange gode kildehenvisninger til forskning.

<http://www.fug.no/fugs-prinsippnotat-om-soeskens-rett-til-aa-gaa-paa-samme-naerskole.5455595-152790.html>